

II. Tanácskozási nap.

— Hétfőn, jul. 21. —

A XII. nemzetközi állatvédő kongresszus folytatta tegnap megkezdett tanácskozásait. A kongresszus kilencz órakor vette kezdetét a kiállítási ünnepélyek csarnokának első emeleti kis termében. A tanácskozást **Verédy Károly** elnök vezette.

Az első előadó dr. **Széchy Károlyné**, a kolozsvári állatvédő-egyesület elnöke volt. «A rabállatokról» szóló érdekes eladását francia nyelven olvasta fel. Azokról az állatokról szól, melyek fogságban vannak. Azt mondják, hogy a szabadság az embernek legnagyobb kincse, de mennyi állatnak nincsen szabadsága főleg a madaraknak. Az a kis kalitka, mely a madarat bezárja, a fogság végtelensége. Látja a többi madarat szabadon röpködni, énekelni. Beszél az állatok honvágyáról, idegen földön való szenvedéseiről. Nemesak a könyörület parancsolja az állatok védelmét, szabadságát, hanem a közgazdasági érdek is. Csak arra az óriási rovarpusztításra kell gondolnunk, a mit a madarak végeznek, nagy hasznára a mezőnek. Nem sokat bízik a sikerben, de azért nem szabad csüggedni. Küzdeni kell az állatok szabadságáért, mert a szabadság az élet, a fogság — halál.

Az előadást a közönség nagy tetszéssel fogadta.

Dr. **Plósz Béla**, az állatorvosi akadémia tanára, a lovaknál szokásos állatkinzásokról tartott előadást. Mindenekelőtt szükségesnek tartja, hogy állittassék fel egy tanfolyam, a melyen a hallgatók, illetőleg kocsisok a lovakkal való bánásmódra nézve oktatásban részesüljenek. Állatkinzásnak tartja a lovak farkának rövidre nyírását; a vasalásnak csavaros, sarkos patkókkal kellene történnie; a fuvaros lovaknál a szemvédők mellőztessenek; a lóhus kimérése a nagyobb városokban engedtesse meg és a rendőrség ne csak a fekélyes lovak használatát, de a kehes lovakkal való vontatást is tiltsa meg.

Jochs József a kocsis-tanfolyam felállítását lehetetlen tartja.

Kapff stuttgarti lelkész ezt oda akarná módosítani, hogy senki kocsis ne lehessen, a ki be nem bizonyítja, hogy hosszabb ideig foglalkozott lovakkal, s erről képesítést nem mutat fel.

Dr. **Förster** (Berlin), **Barilsky** (Varsó), **Szidanits** (Budapest), **Phokwalinsky** (Pétervár), az iskolák felállítását mellett nyilatkoznak.

Dr. **Verédy Károly** elnök bejelenti, hogy a kocsiskolák felállítását a miniszter már engedélyezte, s hogy jövő esztendőben ily iskolák már felállítatnak Budapesten. Akkor lesz alkalmunk ez iskolák czélszerűségéről megbizonyosodni.

Ezzel a vita véget ért.

Egy negyedórai szünet után a kongresszus legfontosabb tárgyra, a viviszekcióna tértek át.

Dr. **Förster Pál** tanár, szólott legelőbb. «Miképpen lehet a viviszekció kérdését a természet, az orvostudomány, az emberiség és állatvédelem szempontjából megoldani?» Ez volt a kérdés.

Szólo e kérdésről alkotott nézeteit egy kis füzetben állította össze, a melyet a XII. nemzetközi állatvédelmi kongresszusnak ajánlott és a melyet legott a közönség között szétosztatott. Bevezető szavaiban az előadó köszönetét fejezi ki, hogy az elnökség a nagy ellenzék daczára is, a viviszekció kérdését napirendre tűzte.

Tetszéssel fogadott előadásában igen heves szavakban ítélte el a viviszekciót. Egy szellemi betegség, ugymond, a viviszekció, a mely úgy látszik az összes kulturnépeknél otthonos. A viviszekció barátai ezt a barbár gyakorlatot a tudományos kutatás szükségével dokumentálják. Tagadja, hogy az igazi tudományosságának szüksége volna a szegény állatok szörnyű megkínóztatására. A szegény védtelen állatokat államilag segélyezett száz és száz tanteremben kiozzák halálra. Azt mondják, hogy az emberiség javára szükséges a viviszekció. Bizonyítani akarja, hogy ez nem igaz. Példákkal illusztrálja, hogy a szegény állatokat az orvosok milyen vérlázító módon kiozzák halálra, egészen feleslegesen. Mantegazza egy ilyen kegyetlen viviszekciónál megjegyezte, hogy tudja, hogy kegyetlen az, a mit cselekednie kell, de meg kell tenni, hogy a hallgatóság agyába mélyen bevésődjék a kísérlet tudományos eredménye. Nem szabad pihenni, szünetlenül azon kell lenni, hogy az emberek megutálják az ilyen kegyetlenkedéseket és törvények tegyék azokat lehetetlenné. Az állatoknak a viviszekció előtt való elaltatása sem csökkenti a kegyetlenkedést, de az elaltatást ritkán alkalmazzák, mert a viviszekciónak csak akkor van értelme, ha élő állatokon hajtják végre.

Golz strassburgi tanárral polemizál, a ki azt mondta, hogy a viviszekció-ellenes küzdelem szentimentalizmus. Frázis az, hogy a viviszekcióra az emberiség érdekében szükség van. Nincsen rá szükség. Legyen hős az ember szenvedéseiben és ne akarja életét, a melyet saját bűnei rövidítenek meg, száz és száz artatlan állat rettenetes szenvedéseinek az árán meghosszabbítani. A természet és a teremtő nem akarthatták, hogy az emberek élő és érző lények kinjainak árán hosszabbítsák meg életüket. A ki a természet parancsait követi mindenben, az nem lesz beteg, annak nem lesz szüksége az állatok életére. Csakhogy az emberek könnyelműen pazarolják el a természet kincseit és a mikor életének korai alkonya bekövetkezik, nem retten vissza attól, hogy ember-társai, vagy az állatok életének árán hosszabbítsa meg a magáét. Nem szabad az elvet érvényre juttatni, hogy a mi nekem hasznos, azt szabad megcselekednem. Ez az elv az erkölcsi nihilizmusra vezet. Hatásos beszédét azzal fejezi be, hogy ernyedetlenül kell küzdeni a viviszekció ellen. Hosszas taps és éljenzés köszönte meg az előadást.

Warnus A. Linzből ugyancsak a viviszekció kérdéséről tartott előadást. Mint laikus szól ehhez a kérdéshez, de nem is kívánná szemtől-szembe látni a viviszekció-kísérletezést. Csudálatosnak tartja, hogy vannak állatvédők, a kik a viviszekciót megtűrik. Ezek nem lehetnek igazán állatvédők. A ki az állatot sze-

reti, nem türheti meg, hogy ilyen kegyetlenül kiozzanak védtelen állatokat halálra. Szomoru, hogy művelteknek mondott egyének gyakorolják és végzik a viviszekceziót. Ki kell mondani, hogy a viviszekcezió állatkinzás és a kongresszus határozza el, hogy mindenütt küzdeni fog ellene. A vallás- és erkölcs nevében kell küzdeni a viviszekcezió ellen. Csak az az ember szeretheti embertársát, a ki az állatok kinzását nem türi. A viviszekcezió nem egyéb, mint egyesek vérszomjas szenvedélyének kielégítésére alkalmas állatkinzás. S nem lehet tagadni, hogy ez a hivatásszerű kegyetlenkedés, minden emberi érzésből, minden könyörületességből kivetkőzik. Ki megy olyan orvoshoz, a kiről nyilvánvaló, hogy az állatok felbonczolásában örömét találja? A tapasztalat bizonyítja, hogy ez elidegeníti az embereket az ilyen orvosoktól. A kórházi gyakorló orvosok iránt már is nagy az idegenkedés. Az a bacillus-komédia, a melyet most játszanak el és a mely ezer, meg ezer szegény állatnak életébe kerül, semmiféle komoly tudományos eredményt nem ért el. *Röntgen* sugarai sokkal nagyobb vívmánya a gyógytudománynak, mint a viviszekcezionáriusok összes eddig ezért sikere. A ki viviszekcezióra képes, az egoista mindenben. Azok az orvosnövendékek, a kik ilyen állatkinzásból tanulják a gyógytudományt, szivtelenekké lesznek és az emberszeretetre képtelenek. Azoknak a neveit, a kik viviszekcezióval foglalkoznak, nyilvánosságra kell hozni, hogy a beteg emberiség megtudja, kiket kell kerülni. A halottak névsorához az újságokban azt is oda kellene tenni, hogy melyik orvos kezelte: viviszekcezionista-e vagy nem?

Eseteket mond el annak bizonyítására, hogy a viviszekcezionista orvosok érzéketlenek. Felelősségre kell vonni az orvosokat, semmiféle intézkedés nem véd meg bennünket ilyen érzéketlen emberektől, a kiknél a sziv csak érzéketlen husdarab. Az az orvos, a kinek nincs érző szive, a kinek a kegyetlenkedések szivét eltompították, nem jó orvos. Az emberek nem hisznek többé a tanár-orvosok tudományában és azért folyamodnak a titkos szerekhez és egyéb gyógyszerekhez. **Hyrtl** tanár azt mondta, hogy a viviszekcezionista nem lehet jó orvos.

A rabszolgaság, a jobbágyság megszűnt, mert humánus nemes emberek küzdöttek ellene. Meg kell szüntetnünk a viviszekceziót, a mely gyalázata a kulturának. Ha a mai kongresszus a viviszekceziót meg nem döntené, mi a kik ellene küzdünk — ugymond — kénytelenek volnánk különválni azon többi állatvédőktől és antiviviszekcezionárius állatvédőegyesületeket létesíteni.

Szavait azzal fejezi be, hogy a szép magyar ezredévi ünnephez méltó lenne, hogy ha ez a kongresszus a viviszekcezió ellen foglalna állást.

Lelkes éljenzés és taps mellett, a mely az előadás közben minduntalan felhangzott, fejezte be *Warnus* előadását.

Bergner gráczy delegált szintén a viviszekcezió ellen tört lándzsát.

Nagy zajjal hallgatták meg dr. **Schenck** (Frankfurt), a ki a viviszekceziót, mint a tudomány szempontjából szükséges rosszat a

védelmébe vette. **Behringer** svájci tanár szólott a viviszekció mellett. Beszédének végén a következő határozati javaslatot terjesztette elő: „Tekintettel arra, hogy a viviszekció a szenvedő emberiség érdekében nem mellőzhető, mondja ki a kongresszus, hogy felkéri az egyes állatvédő egyesületeket, hogy hassanak oda, hogy a kísérletek élő állatokon csak kutatási célokból történhessenek és olyan korlátok mellett, melyek több német egyetemen fennállanak.“

Nagy érdeklődés mellett szólalt fel dr. **Peabody** Bostonból. Angol nyelven beszélt. Azért jött ide — ugymond — hogy a kongresszuson az állatoknak élve boncsolása ellen állást foglaljon és hozzájáruljon ahhoz, hogy az törvényes uton megakadályoztassék. Két ezer amerikai orvos közül ötszáz oda nyilatkozott, hogy az állatokon műtéteket, kísérletezéseket el kell tiltani. Peabody ezzel a kérdéssel gyakorlatilag is foglalkozott és számos gyászos tapasztalata indította arra, hogy most egy hatalmas egylet élén küzdjünk a viviszekció ellen. Kéri a kongresszust, hogy foglaljon állást a viviszekció ellen. (Élénk helyeslés).

Nagy érdeklődés mellett szólalt **Mallet** asszony, egy angol hölgy. Hosszabb német beszédben kelt ki a viviszekció ellen a melyet elítél isteni, emberi és erkölcsi szempontokból. Angliában az orvosoknak csak három százaléka gyakorolja a viviszekciót. A többiek elítélik, mert tudtommal haszna nincsen, de nagy hátránya van, mert az orvosokat érzékellenekké teszik a beteg emberiség szenvedései iránt.

Háromra járt az idő, mikor az elnök rövid időre felfüggesztette a tanácskozást.

A szünet után.

Bretél (Gráczból) szólalt fel. A viviszekció ellen beszélt és sajnálatát fejezte ki a fölött, hogy a papok közül olyan kevesen tagjai az állatvédő-egyesületnek.

Jungius Mária Scheveningenből (Hollandia) német nyelven beszélt hosszabb ideig. A kisasszony elkeseredett szavakban támadja meg azokat, a kik a viviszekciót védelmezik. A Caseriókat és a Ravacholokat a viviszekzionáriusokkal szemben humánus embereknek tartja.

Groshans Zsofia kisasszony Hollandiából, úgy, mint társnője hevesen megtámadta a viviszekciót.

Baird John edinburgi lelkész a viviszekciót barbarizmusnak nevezi és hangsulyozza, hogy megszüntetése érdekében mindent el kell követni.

Dr. **Berdoé Eduard** orvos Londonból a viviszekció ellen szólott.

Dünkel Lipcséből nagy hatással beszélt. Szégyenletesnek, a XIX. századnak kulturáját meggyalázónak mondja a viviszekciót. Az állatvédő egyesületeknek közösen kell eljárniok ebben a kérdésben. Jobban megveti a tudós viviszekzionistát, mint a durva kocsist, a ki nem tudja, hogy mit cselekszik.

Kapff lelkész Stuttgartból azzal kezdi a beszédét, hogy üdvözli Budapestet és az elnökséget, a miért megengedték, hogy ezen a kongresszuson a viviszekció kérdését szóba hozhatták. Szólo is viviszekciónista. Szeretne viviszekciót eszközölni azokon a tudós urakon, a kik ártatlan teremtményeket kineznek halálra. (Éljenzés.) Elfogadja a viviszekció ellen benyújtott határozati javaslatot. (Perczekig tartó taps és éljenzés.)

Fliegel Zürichből elmondja, hogy a vsájezi nép szavazott a viviszekció kérdése fölött. Sajnos, a nép többsége az orvosok agitálására a viviszekció mellett döntött. 66.000 ember szavazott a viviszekció ellen és 120.000 ember a viviszekció mellett. Reméli azonban, hogy rövid idő múlva a nép más meggyőződésre fog jutni és mégis megalkotják majd Svájezban a viviszekciót megtiltó törvényt.

Ohlsen Rómából a viviszekció mellett beszél. Azt a kérdést intézi a kongresszushoz, hogy nem-e eszik bárki a jelenlevők közül egy jó darab marha-, vagy borjuszeletet? Ha igen, akkor ne beszéljenek annyit a viviszekció ellen. Tény, hogy a viviszekciót korlátozni kell, de ennek nem az a módja, hogy lerántjuk a tudományos férfiakat, hanem az, hogy tudományos uton meggyőzzük a közönséget arról, hogy a viviszekció nem feltétlenül szükséges. A míg ezt bebizonyítani nem tudjuk, addig a szentimentális könyvek semmit sem érnek.

Ohlsen fejtegetéseit türelmetlenül hallgatták. Végül azt indítványozta, hogy a viviszekció ellenesek és azok közül, a kik mellette vannak, három-három ember bizottságba válasziassék meg és ezek tegyenek javaslatot ebben a kérdésben. Szólottak még **Landsteiner** nikolsburgi prépost, **Graef** János, dr. báró **Kereck** stb. Az indítványozók zárszavai után megejtették a szavazást. A szavazás eredménye a következő volt: A viviszekció ellen szavaztak 177-en, mellette szavaztak 17-en. A nagy többség tehát elfogadta Förster birodalmi képviselő indítványát, a mely szerint a viviszekció törvényesen megtiltandó. A tanácskozások végén köszönetet mondottak **Verédy** elnöknek és dr. **Szalkay** főtikárnak a nagy türelméért, a melylyel a tárgyalásokat vezették.

A tanácskozások e napon este fél 8-kor értek véget.

III. Tanácskozási nap.

Budapest, 1896. július 21.

A kongresszust 9 óra után nyitotta meg **Verédy** Károly elnök.

Keller-Jäggi A. (Aarau) volt az előadó. A nagy állatoknak vasuton való szállításáról értekezett. Szól az állatok szállítására alkalmas kocsik berendezéséről, az állatoknak a kocsikra való hajtásáról, az őrzésről, etetésről és itatásról és az állatoknak a kocsikról való lehajtásáról. Végül határozati javaslatot terjeszt be, a mely szerint mondja ki a kongresszus, hogy az általa előadottak